

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. zw. dr hab.
Wiesław Banyś
Rektor

Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
wieslaw.banys@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 21 kwietnia 2015 r.

KRASP/129/2015

Szanowny Pan
Prof. Marek Ratajczak
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo nr DSW.ZNU.6001.2.2015.SP.4 z 25 marca 2015 r. w załączeniu przesyłam opinię Komisji ds. Nauki Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczącą *projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.*

Z wyrazami szacunku

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Przewodniczący KRASP

Opinia
Komisji ds. Nauki
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
w sprawie projektu rozporządzenia MNiSW w sprawie szczegółowego trybu
i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim,
w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora
(projekt z dn. 24 marca 2015 r.)

Zdaniem Komisji, przesyłanie do zaopiniowania ważnego dokumentu, który wpływa na całą ścieżkę kariery naukowej wszystkich polskich badaczy, w okresie przerwy świątecznej prowadzi do supozycji, iż zbieranie opinii traktowane jest jako formalność, a nie wsłuchanie się w głos środowiska. Merytoryczna, wielostronna ocena tak złożonej materii wymaga zarówno czasu, jak i dostępności ekspertów, co akuratnie w okresie świąt jest mocno utrudnione. Wyrażamy prośbę, aby w przyszłości Resort zechciał brać pod uwagę także takie czynniki i nie implikował swoim działaniem lekceważenia środowiska i jego opinii, szczególnie gdy wymagana byłaby wielostronna debata, umożliwiająca wypracowanie najlepszego stanowiska.

Uwagi ogólne

W zebranych od dostępnych członków Komisji opiniach wyrażone są następujące główne uwagi odnośnie do projektu rozporządzenia.

Projekt w zasadzie nie zmienia kluczowych i najbardziej problematycznych w praktyce kwestii dotyczących przewodów doktorskich, w tym w szczególności wspólnych przewodów prowadzonych we współpracy międzynarodowej. Jednocześnie wprowadza kilka stylistycznych zmian, które nie mają większego wpływu na praktykę, dlatego te w niniejszej opinii zostaną całkowicie pominięte. Wprowadza natomiast kilka nowych regulacji, które w ocenie opiniujących, nie mogą zostać uznane za uzasadnione.

W kontekście powyższego należy ponowić niektóre argumenty, zgłaszane już do poprzedniego projektu, które nie straciły na aktualności.

Regulacja w rozporządzeniu trybu i warunków czynności w przewodach doktorskich przeprowadzanych wspólnie z zagraniczną jednostką organizacyjną oraz w wypadku współpracy dwóch polskich jednostek na zasadzie wtrąconych przepisów, stanowiących niejako wyjątek od reguły, jest niewłaściwa. Przepisy regulujące przewody doktorskie, czy też adekwatne zagraniczne procedury prowadzące do uzyskania stopnia doktora, nie są jednolite w Europie, ale - co może najważniejsze - polska sztywna regulacja daleko odbiega od przyjętych w Europie standardów. Stąd problematyczne jest zawarcie porozumienia z jakimkolwiek partnerem zagranicznym, przy zachowaniu wszystkich wymogów polskiej ustawy i rozporządzenia. Wykonanie z kolei w praktyce już podpisanego porozumienia czasem graniczy z cudem, co niestety albo ośmiesza nas przed partnerami zagranicznymi albo skutkuje koniecznością „dorabiania” dodatkowych dokumentów lub przeprowadzania dodatkowych czynności przewodu, nieokreślonych w porozumieniu, bez udziału i wiedzy partnerów zagranicznych, tylko po to, by procedura odpowiadała wymogom formalnych ujętym niestety zbyt krótkowzrocznie. Punktami zapalnymi są zawsze:

- składanie dokumentów niezbędnych do wszczęcia przewodu przed kierownikiem jednej z jednostek wspólnie prowadzących przewód, z pominięciem ewentualnych wymogów zagranicznej strony partnerskiej;
- egzaminy doktorskie (według polskich wymogów, w tym egzaminu z języka), z których nie można zwolnić kandydata, nawet gdy kandydat jest obcokrajowcem;

- czynności przewodu doktorskiego, których tryb należy określić w porozumieniu, podczas gdy w wielu krajach procedura prowadząca do uzyskania stopnia wygląda całkowicie odmiennie;
- charakter obecności drugiego promotora lub kopro promotora podczas egzaminu z języka obcego (udział fakultatywny czy obligatoryjny);
- określenie, czy w przewodach doktorskich prowadzonych wspólnie z jednostką zagraniczną w przypadku interdyscyplinarnej rozprawy doktorskiej powołać należy kopro promotora czy drugiego promotora (jest to istotne z punktu widzenia wynagrodzenia przewidzianego dla drugiego promotora w odrębnych przepisach);
- kwestia wydania dyplomu wspólnego lub też dyplomu tylko przez jedną ze stron. Podczas gdy cała Europa dopuszcza wydawanie dwóch dyplomów w przypadku wspólnie prowadzonych przewodów doktorskich, tylko polska regulacja tego zabrania, oferując w zamian w praktyce niemożliwe wydanie jednocześnie w dwóch krajach wspólnego dyplomu, według wzoru określonego w porozumieniu, niemniej jednak zgodnego z jedynym właściwym wzorem polskim określonym w porozumieniu. Czy szacowny ustawodawca zadał sobie trud weryfikacji możliwości wydania zgodnie z powyższym dyplomu, na określonym papierze, z podpisami promotorów, rektorów itd., choćby w kontekście daty wydania takiego dyplomu, czy jego możliwej późniejszej weryfikacji czy legalizacji?
- W ocenie opiniujących przewody prowadzone wspólnie z jednostkami zagranicznymi powinny być uregulowane możliwie elastycznie, stąd rozporządzenie powinno uwzględniać jedynie kluczowe zagadnienia, a wszelkie kwestie szczegółowe powinny być regulowane porozumieniem między dwiema jednostkami, oczywiście przy zachowaniu minimum standardów.

Uwagi szczegółowe

§ 1 ust. 1. pkt 2)

Z obecnej treści tego przepisu, ale i kolejnych, nie wynika, kto i kiedy zgłasza propozycję powołania drugiego promotora, kopro promotora i promotora pomocniczego. Skutkuje to tym, że mimo zawartych porozumień międzynarodowych, rada wydziału często nie powołuje kopro promotora, bowiem nikt nie składa takiego wniosku. Dopiero zbliżająca się obrona obnaża to niedopatrzenie, tyle że wówczas może być już za późno na podjęcie odpowiednich decyzji. Jak uzasadnić bowiem powoływanie drugiego promotora tuż przed obroną, skoro pod jego opieką powinna być przygotowana rozprawa doktorska, na tym etapie już skończona i złożona.

Za uzasadnione należy zatem uznać wpisanie w tym miejscu uprawnienia do zgłoszenia ww. osób przez kandydata we wniosku o wszczęcie przewodu.

§ 1 ust. 3

Wprowadza się uproszczenia w stosunku do beneficjentów programu „Diamentowy Grant”, tj. poświadczenia przez jednostkę organizacyjną kopii dokumentu potwierdzającego posiadanie tytułu zawodowego licencjata, inżyniera albo równorzędnego albo zaświadczenie o ukończeniu trzeciego roku jednolitych studiów magisterskich, a także od zwolnienia z egzaminu doktorskiego w zakresie nowożytnego języka obcego. Unika się w ten sposób dublowania dokumentacji lub podwójnego zdawania egzaminu, gdyż oba były warunkiem ubiegania się o dofinansowanie projektu w ramach tego programu Ministra, a obecnie jest to zapisane w Ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz., 249, 2015). Proponowana zmiana jest oczywiście celowa.

§ 1 ust. 5

W przypadku przewodów prowadzonych wspólnie z zagraniczną jednostką organizacyjną zasadą powinno być składanie dokumentów wymienionych w §1 ust. 1-4 kierownikowi polskiej jednostki organizacyjnej. Natomiast w jednostce zagranicznej kandydat powinien składać te dokumenty, których wymagają przepisy kraju partnerskiego. Jest to uzasadnione ze względu na fakt nieprowadzenia w wielu krajach przewodów doktorskich w rozumieniu polskich przepisów. Nakładanie na umawiające się strony obowiązku dookreślenia tych kwestii w porozumieniu jest więc błędne. Wskazanie konkretnego kierownika jednostki jest możliwe tylko w przypadku przewodów prowadzonych w ramach współpracy krajowej. W związku z powyższym proponuje się następującą zmianę ust. 5 i dodanie ust. 6 jak niżej:

„5. W przypadku przewodów doktorskich prowadzonych wspólnie w ramach współpracy krajowej, zgodnie z art. 14a ust. 1 ustawy, dokumenty wymienione w ust. 1-4 kandydat przedkłada kierownikowi jednostki organizacyjnej wskazanej w porozumieniu.

§ 1 ust. 6

Proponuje się następującą treść: „W przypadku przewodów doktorskich prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej, zgodnie z art. 14a ust. 1 ustawy, dokumenty wymienione w ust. 1-4 kandydat przedkłada kierownikowi polskiej jednostki organizacyjnej. Nie wyłącza to konieczności złożenia adekwatnych dokumentów w jednostce zagranicznej.”

§ 2 ust. 2

Tu pojawiają się dwa problemy.

Pierwszy dotyczy zastrzeżenia uprawnienia do ewentualnego wyznaczenia drugiego promotora, kopromotora i promotora pomocniczego dla rady wydziału, w sytuacji gdy art. 14a pozostawia ustalenie trybu ich powołania porozumieniu stron. To musi budzić poważne wątpliwości.

Ponadto nie została dookreślona sytuacja w zakresie promotora – promotorów w przypadku wspólnych przewodów doktorskich w ramach określonej dyscypliny naukowej prowadzonych we współpracy krajowej (art. 14a ust. 1 pkt 1). Problem ten dotyczy sprzeczności art. 14a z art. 20 ustawy, z których pierwszy przewiduje współpracę krajową w ramach jednej dyscypliny, a drugi nie przewiduje powołania drugiego promotora czy kopromotora. Stąd też w § 2 ust. 2 rozporządzenia ani w pkt 1) ani w pkt 2) nie uwzględniono „dodatkowego promotora” w takim przypadku i zaznaczono błędnie, że drugiego promotora można powołać tylko w przypadku interdyscyplinarnej rozprawy doktorskiej, a kopromotora – tylko w ramach współpracy z zagranicą. Klóci się to jednak z celem wspólnie prowadzonego przewodu doktorskiego, w którym jednak udział obu promotorów (reprezentujących każdą z umawiających się stron) ma fundamentalne znaczenie. Za zasadne zatem uznać należy wprowadzenie możliwości powołania drugiego promotora, szczególnie w kontekście możliwości wynagrodzenia jego pracy.

Proponowana zmiana jak niżej:

„2. Rada jednostki organizacyjnej może dodatkowo wyznaczyć:

- 1) drugiego promotora – w przypadku przewodu doktorskiego prowadzonego w ramach współpracy krajowej, gdy rozprawa doktorska ma interdyscyplinarny charakter;
- 2) kopromotora – w przypadku przewodu doktorskiego prowadzonego w ramach współpracy międzynarodowej.”;

Bez tej zmiany z § 2 ust. 2 nadal będzie wynikać, że jeśli rozprawa jest interdyscyplinarna, a przewód prowadzony w ramach współpracy międzynarodowej, to doktorantem mogą opiekować się cztery osoby: pierwszy promotor, drugi promotor, kopromotor i promotor pomocniczy.

§ 2 ust. 3

Brak jest uzasadnienia konieczności określania maksymalnej liczby kandydatów, nad którymi może sprawować opiekę promotor. Oprócz wprowadzania komplikacji, nie wiadomo czemu takie ograniczenie miałyby służyć. Proponowany zapis nie precyzuje, czy chodzi o ograniczenie liczby kandydatów, nad którymi promotor sprawuje opiekę równocześnie, czy też w ogóle podczas całej jego kariery zawodowej, a także czy to ograniczenie dotyczy tylko przewodów doktorskich przeprowadzanych przez daną jednostkę organizacyjną, czy też w ogóle w stosunku do osoby promotora? Takie rozwiązanie byłoby celowe, gdyby promotor każdorazowo z kandydatem zawierał umowę, jak to ma miejsce np. w Niemczech, która regulowałaby szczegółowo obowiązki obu stron.

Treść ust. 3 należy więc skreślić, a dodać następującą treść:

„Porozumienie, o którym mowa w art. 14a ust. 2 ustawy może określać inny tryb wyznaczenia drugiego promotora albo kopromotora”.

§ 2 przed obecnym ust. 3

Należy dodać dodatkowy ustęp o następującej treści:

„W przypadku przewodów doktorskich prowadzonych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy, wszczęcie przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora, a także promotora pomocniczego, w przypadku jego udziału w przewodzie oraz wyznaczenie recenzentów i nadanie stopnia doktora odbywa się zgodnie z trybem określonym w porozumieniu.

§ 3 ust. 1 pkt 1) lit. a)

Obecne sformułowanie (...) w tym promotora lub promotorów albo promotora i kopromotora, – mimo iż zostało poprawione w kontekście poprzedniego projektu - niestety nadal budzi wątpliwości interpretacyjne, ze względu na użycie w jednym zdaniu dwóch alternatyw - łącznej „lub” i rozłącznej „albo”. Użycie dwóch alternatyw rozłącznych jednoznacznie przesądziłoby o obligatoryjnym udziale wszystkich promotorów wskazanych przez Radę wydziału. Z kolei użycie alternatyw łącznych wskazywałoby na fakultatywny ich udział, pozostawiony do wyboru organowi powołującemu komisję. Za wystarczające należałoby uznać powołanie tylko jednej z tych osób jako obligatoryjne, bowiem w przypadku udziału w postępowaniu promotora i drugiego promotora lub kopromotora wystarczy, aby jedna z tych osób była członkiem komisji.

Proponuje się zatem następującą treść przepisu:

„(...) w tym promotora lub drugiego promotora lub kopromotora” .

Taka regulacja pozwoliłaby również podjąć działania zgodne z porozumieniem stron w ramach współpracy międzynarodowej, przy uwzględnieniu ewentualnych kosztów dla jednostek (podróż, nocleg kopromotora na czas egzaminu doktorskiego).

Problematyczna pozostaje nadal możliwość przeprowadzenia lub uznania za zaliczone egzaminów zdanych za granicą, co w przypadku niektórych dyscyplin (jak prawo) ma istotne znaczenie. To samo dotyczy przypadku, gdy przepisy zagraniczne nie przewidują egzaminów określonym polskim prawem. Czy wówczas kandydat zawsze ma być zobowiązany do zdawania wszystkich trzech egzaminów, niezależnie czy jest Polakiem czy cudzoziemcem? Czy kandydat, którego językiem ojczystym jest język inny niż polski, może zdawać ten język podczas egzaminu z „nowożytnego języka obcego”?

§ 3 ust. 1 pkt 2)

Art. 14 ust. 5 ustawy mówi o przyjęciu rozprawy doktorskiej i dopuszczeniu do publicznej obrony oraz przyjęciu publicznej obrony rozprawy doktorskiej. Dlatego należy zachować konsekwencję albo skrócić treść maksymalnie skoro stosuje się odwołanie do ustawy.

Sugerowana jest zatem zmiana jedna z dwóch:

1. "może powołać komisję zwaną dalej "komisją doktorską", o której mowa w art. 14 ust. 5 ustawy, złożoną z (...)”

lub

2. "może powołać komisję do przyjęcia rozprawy doktorskiej, dopuszczenia jej do publicznej obrony i przyjęcia publicznej obrony, zwaną dalej "Komisją doktorską", złożoną z (...)"

Odesłanie do § 2 ust. 2 pkt. 1 należy rozważyć w kontekście możliwości interdyscyplinarnej rozprawy doktorskiej przygotowywanej w ramach współpracy międzynarodowej i omówionego już wcześniej problemu, dotyczącego właściwej osoby drugiego promotora i kopromotora i wzajemnej relacji wówczas tego przepisu do § 9 rozporządzenia.

Ponadto w § 3 ust. 1 podpunkt 1a, 1b i 2 mówi się o osobach "posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego w zakresie tej dyscypliny". Ponieważ tytuł profesora nie jest nadawany w dyscyplinie, lecz w dziedzinie, to zapis ten prawdopodobnie oznacza, że może to być dowolna osoba posiadająca tytuł profesora lub osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego w zakresie tej dyscypliny. Jeśli tak, to potrzebne jest doprecyzowanie, które brzmiałoby na przykład tak „osoba posiadająca tytuł profesora w zakresie tej samej dziedziny lub stopień doktora habilitowanego w zakresie tej dyscypliny”;

§ 4

Należy dodać ust. 7 o następującej treści:

„W przypadku przewodów doktorskich prowadzonych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy, procedura dotycząca egzaminów doktorskich powinna uwzględniać regulacje także prawne obowiązujące w kraju strony porozumienia”.

§ 5 ust. 1

Sugeruje się następującą zmianę:

„Kandydat przedkłada promotorowi, o którym mowa w § 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 albo 2 (...)

lub też
„Kandydat przedkłada promotorowi albo promotorowi i drugiemu promotorowi albo promotorowi i kopromotorowi...”.

Inna konstrukcja przepisu sugerowałaby możliwość uczestnictwa trzech promotorów w przewodzie (promotora, drugiego promotora i kopromotora) jednocześnie.

§ 5 ust. 2

Proponuje się wykreślić słowo „trwałego”, albo zamienić je słowem „długotrwałego”. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że pojawią się problemy z ustaleniem, czy uszczerbek na zdrowiu współautora, który w danym czasie nie jest w stanie przedstawić oświadczenia, ma charakter trwały czy nie. Może to z kolei spowodować zablokowanie przewodu doktorskiego z czysto formalnych względów, w przypadku długotrwałej choroby współautora, która nie musi powodować trwałego uszczerbku na zdrowiu. Wykreślenie słowa „trwałego” albo jego zamiana słowem „długotrwałego” pozwoli zniwelować takie niebezpieczeństwo, jednocześnie nie łagodząc kryteriów merytorycznych.

§ 5 ust. 3 (poprzednio ust 2)

Proponowaną zmianę należy ocenić pozytywnie.

§ 6

Wątpliwości budzi treść § 6 ust. 2 „Recenzentem w przewodzie doktorskim nie może być osoba, w stosunku do której zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.” Takie sformułowanie jest nieprecyzyjne i pozwala na dowolną interpretację.

Natomiast zmianę § 6 ust. 3, zgodnie z którą recenzję przedstawia się radzie jednostki organizacyjnej w formie elektronicznej i papierowej w terminie dwóch miesięcy od dnia

zlecenia jej sporządzenia, a nie jak poprzednio od dnia otrzymania wniosku o jej sporządzenie, należy ocenić negatywnie. Szczególnie wobec faktu nieprzewidywalności w zakresie terminów dostarczania przesyłek przez pocztę polską.

§ 7 ust. 1

Odwołanie do § 2 ust 2 pkt 1 i 2 w odniesieniu do wskazanych tu uprawnień rady jednostki organizacyjnej w zakresie przyjęcia rozprawy doktorskiej, dopuszczenia jej do publicznej obrony i jest niezgodne z treścią § 14a ust. 5 ustawy, który stanowi, że te czynności przewodu doktorskiego podobnie jak przyjęcie publicznej obrony zastrzeżone są do kompetencji komisji powołanej przez rady jednostek przeprowadzających wspólny przewód doktorski. Należy zatem bezwzględnie wykreślić następujące słowa: „o którym mowa w §2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 2”.

§ 7 ust. 3

W celu doprecyzowania sugeruje się użycie zamiast "inne jednostki organizacyjne uprawnione do nadawania stopnia doktora w danej dyscyplinie naukowej..." sformułowania "inne jednostki organizacyjne w Polsce uprawnione do nadawania stopnia doktora w danej dyscyplinie naukowej...";

§ 7 po ust. 3 proponujemy dodać ust. 4 o następującej treści:

„W przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy, uprawnienia rady jednostki organizacyjnej określone w ust. 1 przysługują wspólnej komisji powołanej przez właściwe organy jednostek przeprowadzających przewód doktorski.”

§ 8 ust. 1

Należy wykreślić całe odesłanie do § 2 ust. 1 i 2, bowiem § 8 dotyczy standardowych przewodów doktorskich, o czym może świadczyć użyte sformułowanie „albo komisji doktorskiej” w odróżnieniu od „wspólnej komisji doktorskiej” wskazanej w § 9, który z kolei powinien kompleksowo regulować kwestie wspólnej obrony.

§ 9 ust. 1

Wobec możliwości prowadzenia przewodów doktorskich (lub innej adekwatnej procedury zmierzającej do nadania stopnia doktora) za granicą przez inne organy niż rada jednostki organizacyjnej, a także braku wskazania otwartego charakteru posiedzenia komisji należy zmienić treść w sposób następujący: „w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy, obrona odbywa się na otwartym posiedzeniu wspólnej komisji powołanej przez właściwe jednostki organizacyjne stron porozumienia, której członkowie reprezentują każdą ze stron porozumienia.” Jednocześnie treść: „której członkowie reprezentują każdą ze stron porozumienia.” może zostać wykreślona, bowiem jest precyzyjnie wskazana w ust. 2.

§ 9 ust. 2

Należy zamienić spójnik „i” na końcu ustępu na alternatywę rozłączną „albo” tak, aby przepis wskazywał, że w skład komisji powołuje się drugiego promotora albo kopromotora w zależności od tego, czy mamy do czynienia z wspólnym przewodem doktorskim prowadzonym wspólnie z instytucją krajową lub zagraniczną. Zatem treść końcowa zdania powinna brzmieć: „(...) w tym recenzentów i promotora, o którym mowa w § 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 albo pkt 2.”

Należy również zadać pytanie o ewentualny udział promotora pomocniczego. Brak regulacji w tym miejscu może bowiem sugerować wykluczenie jego udziału. Stąd może zasadne jest dodanie nowego ust. 3 o treści: „§ 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio” lub „W posiedzeniach

komisji doktorskiej może uczestniczyć, bez prawa głosu, promotor pomocniczy zaproszony przez właściwy organ jednostki organizacyjnej, w siedzibie której przeprowadza się przewód doktorski.”

§ 9 ust. 3 jako dodany.

Sugeruje się dodanie ust. 3 o następującej treści: „ § 8 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio, do przewodów doktorskich prowadzonych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy, z zastrzeżeniem uwzględnienia regulacji prawnych obowiązujących w kraju strony porozumienia”

§ 9 ust. 4 jako dodany

W wyjątkowych wypadkach obrona rozprawy doktorskiej może być przeprowadzona w formie wideokonferencji.

§ 10

Dotychczasową treść oznaczyć jako ust. 1, w którym w pkt 2) należy zastąpić alternatywę rozłączną „albo” spójnikiem „a”; wówczas przepis otrzymałby brzmienie „rada jednostki organizacyjnej podejmuje uchwałę w sprawie nadania stopnia doktora, a komisja doktorska przygotowuje projekt uchwały w sprawie nadania stopnia doktora.”

Należy dodać ust. 2 o następującej treści: „W przypadku przewodów doktorskich prowadzonych wspólnie, zgodnie z art. 14a ustawy:

- 1) przyjęcie publicznej obrony przysługuje wspólnej komisji powołanej przez właściwe organy jednostek przeprowadzających przewód doktorski;
- 2) nadanie stopnia doktora odbywa się w trybie określonym w porozumieniu”.

§ 12 ust. 2 pkt 1)

Kopię dokumentu powinna potwierdzać jednostka, która taki dokument wydała, a nie jednostka wskazana przez kandydata do przeprowadzenia postępowania. Tylko bowiem jednostka wydająca dokument ma możliwość sprawdzenia jego autentyczności.

§ 12 ust. 2 pkt 2)

Należy uzupełnić pkt 2) w sposób następujący: „autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych albo artystycznych, w szczególności określonych art. 16 ust. 2 pkt 2) ustawy, w języku polskim i angielskim”.

Ponadto w dokumentacji składanej przez habilitanta powinna znaleźć się kopia osiągnięcia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy. Sugeruje się zatem dodanie odrębnego punktu. W innym przypadku, bez dostępu do tego osiągnięcia, ocena wniosku habilitacyjnego jest bardzo utrudniona.

§ 13

Podobnie w § 13 należy wykreślić słowo „trwałego”, albo zamienić je słowem „długotrwałego”. Uzasadnienie analogiczne jak odnośnie do paragrafu 5 ust 3.

Po § 14 proponuje się dodanie § 14a

Dotychczasowe rozporządzenie nie wskazuje trybu czynności niezbędnych do przeprowadzania postępowania habilitacyjnego. Istnieje zatem konieczność uzupełnienia brakujących przepisów, poprzez dodanie §14a w brzmieniu:

„1. Habilitant przedkłada kierownikowi jednostki organizacyjnej przeprowadzającej postępowanie habilitacyjne materiały, o których mowa w § 12 ust. 2, a także kopie

osiągnięcia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy, albo opisu osiągnięcia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy, w ośmiu egzemplarzach w formie papierowej oraz w formie elektronicznej.

2. Jednostka organizacyjna powołuje trzech członków komisji habilitacyjnej, w tym sekretarza i recenzenta, zgodnie z art. 18a ust. 5 pkt 2 ustawy.

3. Centralna Komisja powołuje czterech członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i dwóch recenzentów, zgodnie z art. 18a ust. 5 pkt 1 ustawy.

4. Jednostka organizacyjna:

(1) informuje wszystkich członków komisji habilitacyjnej, powołanej zgodnie z art. 18a ust. 5 ustawy, o ich powołaniu w jej skład,

(2) zawiera z recenzentami umowy o wykonanie recenzji,

(3) przesyła wszystkim członkom komisji habilitacyjnej materiały, o których mowa w ust. 1,

(4) po wpłynięciu wszystkich recenzji niezwłocznie przekazuje je sekretarzowi komisji.

5. Przewodniczący komisji habilitacyjnej, za pośrednictwem sekretarza, zwołuje posiedzenie komisji w ustalonym przez przewodniczącego miejscu i czasie."

Warto się zastanowić nad wprowadzeniem zapisu analogicznego do zapisu § 21 ust. 2 w części dotyczącej postępowania habilitacyjnego. Pomimo tego, że dwóch na czterech recenzentów zalicza się w skład danej rady, dochodzi do częstych wypadków głosowań rady, które nie pokrywają się z rekomendacją Komisji powołanej przez CK. Możliwość zaproszenia wszystkich recenzentów na posiedzenie rady umożliwiłaby bardziej efektywne przedyskutowanie niejednoznacznych przypadków.

§ 18 ust. 2 pkt 2 a)

Osoba ubiegająca się o uzyskanie tytułu profesora może mieć zarówno osiągnięcia naukowe jak i artystyczne. W związku z tym w podpunkcie (a) należy zamienić "albo" na "lub". Zastosowanie alternatywy rozłącznej ("albo") uniemożliwia kandydatowi przedstawienie jednego z rodzajów osiągnięć. Zastosowanie alternatywy nierozłącznej ("lub") umożliwi kandydatowi przedstawienie wszystkich swoich osiągnięć.

§ 18 ust. 2 pkt 3

Zgodnie z ustawą, w postępowaniu o nadanie tytułu profesora ocenie podlega całość dorobku i osiągnięć kandydata, a nie tylko w okresie po uzyskaniu stopnia dr hab., albo doktora. Zatem ankieta również powinna zawierać informacje o wszystkich osiągnięciach kandydata, a nie tylko tych po uzyskaniu stopnia dr hab. albo doktora. W związku z tym w § 18 ust. 2 pkt 3 projektu rozporządzenia należy wykreślić słowa: "po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego - a w przypadku określonym w art. 21a albo art. 26 ust. 3 ustawy - po uzyskaniu stopnia doktora".

§ 23

Bardzo krytycznie należy odnieść się do powielania złej regulacji odnoszącej się do treści dyplomu, narzucającej sztywne ramy treściowe dla dyplomów, które mają być wspólne. Generalnie należy podnieść, że wykluczenie wydania dwóch dyplomów uwzględniających właściwe odniesienie do współpracy międzynarodowej i strony partnerskiej jest zaszłością wprowadzoną i utrzymywaną tylko w Polsce. Skutkuje to poważnymi problemami praktycznymi, niejednokrotnie wykluczającymi współpracę z partnerami francuskimi, włoskimi, angielskimi, holenderskimi, szwedzkimi itd. Obowiązująca regulacja narzuca niejako partnerom zagranicznym wzór dyplomu wspólnego, zgodnego z „jedynym słusznym polskim wzorem”. Powielanie tej błędnej regulacji pozwala sądzić, że autorzy kolejnych projektów uznają wydanie dyplomu za jedną z czynności przewodu doktorskiego zastrzeżoną tylko i wyłącznie do kompetencji polskich uczelni, podczas gdy wydanie dyplomu jest równoznaczne w wydaniem zaświadczenia, dokumentu potwierdzającego fakt uzyskania stopnia. Ustawa wprost zastrzega prawo nadania stopnia doktora zarówno przez stronę polską, jak i stronę zagraniczną. Jednocześnie zabrania się wydania dokumentu

potwierdzającego ten fakt przez każdą ze stron, pozostawiając jako alternatywę możliwość wydania dyplomu tylko przez jedną ze stron (art. 14a ust 7 ustawy), mimo iż stopień nadają obie.

Jest to tym bardziej istotne, że w praktyce nie ma możliwości wydania dyplomu wspólnego, który zgodnie z niniejszym przepisem miałby być wydany w dwóch (krajach) jednocześnie, ze wskazaniem tylko jednego miejsca i daty (por. pkt 1) i 9), czy też podpisami wszystkich wymienionych osób, przy wskazaniu jednej daty uchwały w sprawie nadania stopnia doktora (choć stosownie do art. 14a ust 7 ustawy tryb podejmowania tych uchwał ma być dookreślony w porozumieniu).

Czy intencją ustawodawcy było powoływanie, każdorazowo na potrzeby konkretnego przypadku, całego sztabu struktur w dwóch uczelniach celem opracowania wzoru dyplomu (już na etapie podpisania umowy) łącznie z określeniem gramatury papieru itp. cech dyplomu? Czy reprezentanci obu uczelni partnerskich (wszyscy promotorzy, kierownicy jednostek organizacyjnych, które podjęły uchwały w sprawie nadania stopnia), powinni spotkać się na potrzeby podpisania każdego dyplomu? Gdzie mieliby się spotkać i kto by miał za to płacić? A może każdy dyplom miałby wędrować po świecie pocztą, zawierając fikcyjną datę jego wydania?

Obecna regulacja jest niestety absurdalna i wymaga dopuszczenia możliwości wydawania dwóch dyplomów według wzorów obowiązujących w każdej z uczelni z zastrzeżeniem umieszczenia w treści dyplomów odwołania do wspólnego charakteru przewodu doktorskiego i strony partnerskiej. Zanim jednak to nastąpi w drodze zmiany art. 14a ust. 7 ustawy, należy zmienić cały § 24 poprzez wprowadzenie trzech ustępów dedykowanych:

- 1) „zwykłym dyplomom” wydawanym w standardowych postępowaniach,
- 2) dyplomom wydawanym tylko przez jedną ze stron, w przypadku rozprawy interdyscyplinarnej lub jednego dyplomu wydawanego na zasadzie art. 14a ust. 7 pkt 2) ustawy,
- 3) dyplomowi wspólnemu, z zastrzeżeniem ustalenia jego wzoru w drodze porozumienia stron (na zasadzie art. 14a ust. 9 ustawy).

Regulacja w zakresie treści dyplomu doktorskiego wydawanego wspólnie z uczelnią zagraniczną jest nadmiernie szczegółowa. Nigdzie nie pozostawiono również miejsca na modyfikację w praktyce zawsze konieczną wobec odmienności w regulacjach krajowych. Jest to niestety konsekwencja wprowadzenia złego przepisu ustawy – art. 14a ust. 6.

Jednocześnie za celowe należałoby uznać dopuszczenie w rozporządzeniu wydania na podstawie art. 14a ust. 6 pkt 1) wspólnego dyplomu, składającego się fizycznie z dwóch dokumentów (wydawanych po jednym przez każdą ze stron porozumienia) stanowiących integralną całość ze względu na łącznik w zakresie zamieszczonych informacji o współpracy, obu jednostkach, tytule pracy, dacie obrony i innych elementach, które stanowią w większości obligatoryjne elementy dyplomów. Niewprowadzenie zmian w tym zakresie wciąż skutecznie blokować będzie możliwość wydawania wspólnych dyplomów. Przepisy dotyczące współpracy w tym zakresie okazać się mogą zatem martwe.

Jeżeli z jakiś powodów nie zostaną podjęte działania opisane powyżej, co najmniej należy dokonać poniższych zmian.

§ 23 pkt 1)

Sformułowanie „wizerunek orła ustalony dla godła albo logo wydającego dyplom albo wydających dyplom – w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie” sugeruje, że w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie dyplom wydają zawsze dwa podmioty partnerskie. Natomiast, zgodnie z art. 14a ust. Ustawy, w takiej sytuacji istnieje również możliwość wydania dyplomu przez jedną ze stron partnerskich. Dlatego proponuje się następujące brzmienie niniejszego przepisu: „wizerunek orła ustalony dla godła albo logo wydającego dyplom albo wydających dyplom, – jeżeli

wydaje się wspólny dyplom w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie”

§ 23 pkt 2)

Nie uwzględniono przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie w treści przepisu in fine, dlatego wskazany punkt powinien otrzymać brzmienie: „ (...) oraz nazwę jednostki organizacyjnej szkoły wyższej albo jednostek organizacyjnych, – jeżeli wydaje się wspólny dyplom w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie.

§ 23 pkt 7), 8) i 11)

Zmiana na liczbę mnogą, choć w praktyce to okaże się absurdalne, ale będzie adekwatne do pozostałej regulacji w tym zakresie.

§ 23 pkt 14)

Nie uwzględniono przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie, dlatego wskazany punkt powinien otrzymać brzmienie: „pieczęć urzędową wytłoczoną na papierze wydającego dyplom albo wydających dyplom, – jeżeli wydaje się wspólny dyplom w przypadku przewodów doktorskich przeprowadzanych wspólnie”.

§ 26

Należy umożliwić wystąpienie o odpis dyplomu także w innym języku aniżeli angielski i łaciński, co ma znaczenie szczególnie w przypadku filologii.

§ 27

Pozytywnie należy ocenić próbę uregulowania kwestii legalizacji dyplomów doktorskich i habilitacyjnych (i ich duplikatów) przeznaczonych do obrotu prawnego za granicą oraz doprecyzowanie warunków, które spełniać ma doktorant bądź habilitant przedstawiający do oceny prace współautorskie będące podstawą nadania stopnia. W związku z promowaniem mobilności naukowców, w tym mobilności zagranicznej, jest to dobry kierunek wypracowania procesu. Niemniej jednak procedura ta może być stosowana tylko do dyplomów wydawanych przez stronę polską, co być może należy uwzględnić w dalszych pracach nad projektem.

§ 28

Obowiązek przesyłania (oraz aktualizowania) do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wzorów dyplomów doktora i doktora habilitowanego określonych przez szkołę wyższą jest zasadny, ale obowiązek przesyłania wykazu osób upoważnionych do podpisywania dyplomów, wzorów podpisów i wzorów pieczęci urzędowych wydaje się stanowić nadmiar biurokracji. Jeśli jednak przepis wejdzie w życie, szkoły wyższe będą musiały wypracować sobie sposób przekazywania/aktualizowania wykazów osób upoważnionych do podpisywania dyplomów doktorskich i habilitacyjnych wraz ze wzorami ich podpisów, choć w tym kontekście nie da się również umiejscowić wspólnych dyplomów wydawanych we współpracy międzynarodowej.